

MAŁGORZATA SZTOLF (KUL)

Aktualne prawodawstwo Rycerstwa Niepokalanej

1. STOWARZYSZENIA WIERNYCH

Celem dogłębnej analizy tematu na wstępie należy pochylić się nad pojęciem stowarzyszenia wiernych. Stowarzyszenia w Kościele istniały już w pierwszych wiekach chrześcijaństwa¹ w myśl ewangelicznego „Gdzie są dwaj lub trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich” (Mt 18,20). Prawo do stowarzyszania się przysługuje wiernym chrześcijanom zgodnie z kan. 215 KPK². Ze względu na skład osobowy wyróżniamy stowarzyszenia wspólne dla wszystkich wiernych, stowarzyszenia dla duchownych (kleryckie), stowarzyszenia wyłącznie dla wiernych świeckich. Z uwagi na sposób ustanowienia wyróżnia się stowarzyszenia publiczne, erygowane przez władzę kościelną oraz stowarzyszenia prywatne zakładane z inicjatywy wiernych. Ze względu na zakres działalności stowarzyszenia dzielą się na powszechne, międzynarodowe, krajowe i diecezjalne. Stowarzyszenia wiernych dążą wspólnym wysiłkiem do ożywiania i doskonalszego kultu lub popierania dzieł apostołatu (kan. 298 KPK). Warunkiem przybrania nazwy „katolickie” jest uznanie kompetentnej władzy kościelnej. Stanowi to przejaw kontroli ze strony hierarchii kościelnej, celem uniknięcia nadużyć³. Władzą kompetentną dla erygowania stowarzyszenia publicznego międzynarodowego jest Stolica Święta (kan. 312 KPK). Mając powyższe na uwadze Rycerstwo Niepokalanej (dalej: MI) klasyfikować należy, jako stowarzyszenie publiczne, międzynarodowe, w skład którego wchodzi zarówno wierni świeccy jak i duchowni.

2. RYS HISTORYCZNY

Militia Immaculatae czyli Rycerstwo Niepokalanej zostało założone 16 października 1917 r. w Rzymie przez o. Maksymiliana Marię Kolbego i jego sześciu współpracowników: br. Henryka Granata, br. Hieronima Biasi, br. Antoniego Głowińskiego, br. Józefa

1 J. Krukowski, *Stowarzyszenia wiernych świeckich*, w: J. Krukowski (red.), *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, tom II/1, Poznań 2005, s. 123.

2 Kan. 215 - Wierni mają prawo swobodnego zakładania stowarzyszeń i kierowania nimi dla celów miłości lub pobożności albo dla ożywiania chrześcijańskiego powołania w świecie, a także odbywania zebrań dla wspólnego osiągnięcia tych celów

3 Komentarz do kan. 300 KPK, w: J. Krukowski (red.), *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, tom II/1, Poznań 2005, s. 123.

Pal, br. Quirico Pignalberi, br. Antoniego Mansi. Powstanie Rycerstwa było reakcją o. Maksymiliana na doświadczenia studiów we Włoszech. Franciszkanin był głęboko dotknięty bluźnierczymi antykościelnymi i antypapieskimi pochodami masonerii w Rzymie, czuł potrzebę uczynienia czegoś w obronie Kościoła. Bezpośrednim powodem decyzji powołania MI była odbywająca się w Rzymie manifestacja z okazji 200-lecia powstania masonerii, zorganizowana za przyczyną ówczesnego burmistrza Rzymu, Ernesta Nathana, wielkiego mistrza masońskiego. Jak wskazują źródła historyczne, marsz odbywał się pod sztandarem giordanobrunistów, na którym był znak Lucyfera, depczącego św. Michała Archanioła. Manifestanci krzyczeli: „Diabeł będzie rządził w Watykanie, a papież będzie jego szwajcarem”. Kolejnym wydarzeniem były obchody 400-lecia wystąpienia Marcina Lutra. W o. Maksymilianie zrodziło się wówczas pragnienie stworzenia stowarzyszenia maryjnego, nastawionego na nawracanie grzeszników, szczególnie masonów, dążącego do uświęcenia wszystkich chrześcijan. Wpływ na tę decyzję miało wychowanie Maksymiliana w rodzinie o głębokiej religijności, otaczającej szczególnym kultem Niepokalaną. Warto nadmienić, iż w 1917 przypadała również rocznica 75-lecia objawienia się Najświętszej Marii Panny Alfonsowi Ratisbonne. Żyd Alfons Ratisbonne nawrócił się w 1842 roku, po tym, jak w kościele ukazała mu się Niepokalana w postaci z Cudownego Medalika. Niespełna miesiąc wcześniej, na prośbę swojego znajomego przyjął od niego Cudowny Medalik oraz obiecał codziennie rano i wieczorem odmawiać modlitwę św. Bernarda. Święty Maksymilian wiele razy przywoływał fakt nawrócenia zatwardziałego ateisty i liberała, jako przykład cudownego działania Niepokalanej.

Dnia 16 października 1917 r. wieczorem w Międzynarodowym Kolegium Franciszkańskim subdiakon⁴ Maksymilian Kolbe zwołał zebranie nowego stowarzyszenia — Militia Immaculae. Jak wspominał później o. Maksymilian „Po wstępnej modlitwie przeczytano list o. Aleksandra Basile, spowiednika Ojca św., w którym tenże oświadcza, że sprawę Milicji Niepokalanej przedstawi Namiestnikowi Chrystusowemu. Potem projekt «Programu»: cel, środki, warunki. Nad każdym z tych punktów dyskusja, a wreszcie rezolucja przez głosowanie. Długo tak radzą, a na twarzach wszystkich odbija się spokój, ufność i miłość gotowa do ofiar dla zbawienia dusz przez Niepokalaną, a zarazem troska o dobre postawienie sprawy. (...) Przewodniczącego spotkanie nie miało. Przewodniczyła figurka Niepokalanej między dwoma jarzącymi świecami”⁵.

4 15 sierpnia 1972 papież Paweł VI w motu proprio *Ministeria Quaedam*^[6] zreformował święcenia niższe w Kościele łacińskim, znosząc część święceń niższych, a także subdiakonat

5 <https://militia-immaculae.info/pl/powstanie-mi/>

Dla Rycerzy Niepokalanej przyszedł jednak czas próby. Kierownik duchowy Ojca Maksymiliana, o. Aleksandra Basile SJ, który początkowo zgodził się, aby bracia założyli stowarzyszenie, po jego powstaniu nabrał ostrożności, zabraniając przyjmowania do Rycerstwa nowych członków przez pierwszy rok. Oficjalną aprobatę stowarzyszenie uzyskało 28 marca 1919 roku, kiedy papież Benedykt XV udzielił członkom Rycerstwa Niepokalanej ustnego błogosławieństwa, a niedługo potem pisemne błogosławieństwo dał wikariusz generalny franciszkanów o. Dominik Tavani. Oficjalnego zatwierdzenia przez Kościół dokonał 2 stycznia 1920 roku kardynał Bazyli Pompilj.

Kolejnym etapem rozwoju formy prawnej Rycerstwa Niepokalanej było zatwierdzenie jako „Pia Unio Militiae Mariae Immaculatae” (Pobożny Związek Rycerstwa Niepokalanej), dokonane dnia 2 stycznia 1922 roku przez wikariusza generalnego Rzymu kardynała Bazylego Pompilij⁶. Związki pobożne uregulowane były w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1917 r.⁷ w can. 707-717. Rozumieć je należy jako stowarzyszenia wiernych o zróżnicowanych celach, zakładane dla rozwoju dzieła zbożnego lub miłosierdzia (can. 707 § 1 CIC). Wskazuje się jednak, że o. Maksymilian niezwykle rzadko używał nazwy „pia unio”, ponieważ nie oddaje ona istoty Rycerstwa⁸. Nazwa sugeruje, iż ma to być zespół ludzi zorganizowanych, zaś „pia” kładzie zbyt duży nacisk na stronę dewocyjną, podczas gdy zasadniczy cel Rycerstwa stanowiło apostołstwo⁹.

Gestem uznania dla Rycerstwa ze strony głowy Kościoła było nadanie odpustów i przywilejów. Zgodnie z *breve* papieża Piusa XI z 18 grudnia 1926 r., członkowie Rycerstwa Niepokalanej mogą uzyskać odpust zupełny w następujące dni: w dniu przyjęcia do MI, w rocznicę założenia MI (16 października), w uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny (8 grudnia), w uroczystość Zwiastowania (25 marca), w uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (15 sierpnia), w uroczystość Objawienia Niepokalanej w Lourdes (11 lutego), w rocznicę pierwszego objawienia Matki Bożej w Fatimie (13 maja), w uroczystość św. Franciszka z Asyżu (4 października), w uroczystość Matki Bożej od Cudownego Medalika (27 listopada). Warunkiem otrzymania odpustu zupełnego, oprócz zwykłych warunków (spowiedź w ciągu 8 dni, Komunia św., modlitwa w intencjach Ojca Świętego, wolność od przywiązania do jakiegokolwiek grze-

6 https://opoka.org.pl/biblioteka/1/IH/m_kolbe_i_zlo.html

7 *Codex Iuris Canonici auctoritate Pii X Pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus* (27.05.1917), AAS 9 (1917), pars II, s. 1-593.

8 https://opoka.org.pl/biblioteka/1/IH/m_kolbe_i_zlo.html

9 *Ibidem*.

chu), jest odnowienie przyrzeczenie wiernego zachowania programu MI¹⁰. Ten sam papież, breve Die VIII Decembris z 23 kwietnia 1927 r. podniósł Rycerstwo Niepokalanej do rangi prymarii pobożnego związku.

Ojciec Maksymilian przez całe swoje życie dbał o rozwój Stowarzyszenia. Od stycznia 1922 r. wydawał miesięcznik „Rycerz Niepokalanej”. W 1927 założył pod Warszawą klasztor – Niepokalanów, który w krótkim czasie stał się największym na świecie. W niepełna dwanaście lat wspólnota zakonna liczyła tu 762 braci zakonnych, którzy gorliwie poświęcali się maryjnemu apostołatowi w każdej możliwej formie, zwłaszcza poprzez publikacje katolickie. Spośród jedenastu wydawanych tam czasopism, jedno było dziennikiem (w 1939 roku cieszyło się nakładem 250 000 egzemplarzy). Szczególne miejsce zajmował miesięcznik „Rycerz Niepokalanej”, który w polskiej wersji językowej był czytany przez niemal milion czytelników. Miesięcznik przetłumaczono na wiele języków, nawet na japoński oraz dla duchowieństwa także na łacinę. W roku 1930 o. Kolbe założył w Nagasaki (Japonia) drugi Niepokalanów, który w cudowny sposób przetrwał katastrofę bomby atomowej w 1945. Na początku lat sześćdziesiątych, MI miało 500 filii na wszystkich pięciu kontynentach i liczyło ponad 3 miliony członków.

Wybuch II wojny światowej i śmierć o. Maksymiliana wstrzymały nieco rozwój MI. W trakcie działań wojennych życie straciło również wielu członków Rycerstwa. W 25 rocznicę powstania MI wydano obszerny statut zatwierdzony 24 III 1942 przez kard. Franciszka Marchetti Selvaggiani, wikariusza Rzymu¹¹. W kwietniu 1942 r. do istnienia powołano Dyрекcję generalną MI, której celem była troska o rozwój stowarzyszenia.

Wraz z zakończeniem działań wojennych, rozpoczął się nowy etap w rozwoju Rycerstwa Niepokalanej. Wzrost zainteresowania osobą o. Maksymiliana przekładał się na wzrost liczby członków MI, a związek stawał się organizacją o charakterze masowym. W tej sytuacji pojawiła się potrzeba nowelizacji przepisów dotyczących MI. Przeświadczenie o konieczności zmian zrodziło się również w oparciu o soborową ideę *aggiornamento*. Dnia 8 XII 1967 r. generał zakonu franciszkańskiego, o. Bazyli Heiser w liście wydanym z okazji złotego jubileuszu założenia Rycerstwa Niepokalanej pisał: „Uważamy, że także dziś można stwierdzić aktualność, potrzebę i trwałość zasadniczego ducha, programu i głównych norm

10 <https://militia-immacolatae.info/pl/odpusty/>

11 J. R. Bar, Nowy statut Rycerstwa Niepokalanej (M.I.) objawem rozwoju prawa kanonicznego, tekst dostępny na stronie: http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Prawo_Kanoniczne_kwartalnik_prawno_historyczny/Prawo_Kanoniczne_kwartalnik_prawno_historyczny-r1982-t25-n3_4/Prawo_Kanoniczne_kwartalnik_prawno_historyczny-r1982-t25-n3_4-s101-106/Prawo_Kanoniczne_kwartalnik_prawno_historyczny-r1982-t25-n3_4-s101-106.pdf

MI, nie mówiąc już o Chrystocentrycznej bazie Maryjno-franciszkańskiego orędzia o. Maksymiliana, choć z góry oczywiście zakładamy konieczność pewnych zmian w MI (np. niektórych wyrażań, sformułowań, metod) i dostosowania się do dzisiejszych warunków, przede wszystkim w duchu Soboru Watykańskiego II, co zresztą przeprowadzają wszystkie instytuty zakonne, a co by niewątpliwie dziś wykonał sam o. Maksymilian, sądząc po jego żywym i przewidującym umyśle¹².

Staraniem Dyrekcji Generalnej MI, po dyskusjach i uzgodnieniach, dnia 8 listopada 1975 r. Rada do Spraw Laikatu (Consilium pro Laeis) / papieska Rada ds. Świeckich/ zatwierdziła *ad experimentum* statuty generalne Rycerstwa Niepokalanej. Zatwierdzenie ponowiono 20 grudnia 1980 r. *ad experimentum usque ad accommodationem novo Codice iuris canonici* (na próbę, do momentu przystosowania do nowego KPK). Statut składał się z 45 artykułów, sankcjonując obowiązujący porządek prawny. Osiągnięto także zasadniczy cel – możliwe było zachowanie prawnej łączności między wszystkimi ośrodkami, ujednolicenie struktury organizacyjnej, co w konsekwencji dało instrumenty dla osiągnięcia zamierzonych kierunków działalności apostolskiej.

W 1983 r. uchwalony został nowy Kodeks Prawa Kanonicznego. Kolejny raz pojawiła się potrzeba aktualizacji obowiązujących norm prawnych. Skutkiem tego 16 października 1997r. Papieska Rada ds. Świeckich wydała dekret stanowiący, iż Rycerstwo Niepokalanej jest stowarzyszeniem publicznym w rozumieniu kan. 312 KPK, zatwierdzono też nowe Statuty Generalne.

Pismem z dnia 6 listopada 2013 Raffaella Aguzzoni, Prezes Rycerstwa Niepokalanej, zwróciła się z prośbą o zatwierdzenie Statutów Generalnych zweryfikowanych i zaakceptowanych przez Zgromadzenie Generalne. Mając na uwadze możliwość wprowadzenia innowacyjnych zmian mających na celu wyposażenie Rycerstwa Niepokalanej w prawny system lepiej odpowiadający potrzebom jego misji i jego świeckiemu charakterowi, Papieska Rada ds. świeckich zatwierdziła statuty Rycerstwa Niepokalanej 25 marca 2015, w Uroczystość Zwiastowania Pańskiego.

3. STATUTY GENERALNE MI

Statuty Generalne Rycerstwa Niepokalanej określają naturę, cel, duchowość, formację, misję, sposób przynależności do Stowarzyszenia, zarząd Stowarzyszenia, Międzynarodową Radę Prezydialną, Zgromadzenie Generalne, zasady przeprowadzania wyborów, aspekty ekonomiczne, centra narodowe, regionalne i lokalne.

12 J.R. Bar, Nowy statut Rycerstwa Niepokalanej (M.I.) objawem rozwoju prawa kanonicznego, tekst dostępny na stronie: http://bazhum.muzhp.pl/media//files/Prawo_Kanoniczne_kwartalnik_prawno_historyczny/Prawo_Kanoniczne_kwartalnik_prawno_historyczny-r1982-t25-n3_4/Prawo_Kanoniczne_kwartalnik_prawno_historyczny-r1982-t25-n3_4-s101-106/Prawo_Kanoniczne_kwartalnik_prawno_historyczny-r1982-t25-n3_4-s101-106.pdf, s. 104

3.1. Natura MI

W art. 1 Statutów określono naturę MI. Wskazano, iż dniem założenia MI jest 16 października 1917 r., wymieniając równocześnie inicjatorów powstania MI, będących zarazem jego pierwszym Rycerzami. Podkreślono, iż jest to międzynarodowe publiczne stowarzyszenie wiernych w rozumieniu kan. 298-320 KPK. Warto zaznaczyć, że prawodawca racjonalnie pozostawia pewną elastyczność w zakresie nazewnictwa, pod warunkiem zachowania uniwersalnego, międzynarodowego skrótu dla określenia Stowarzyszenia tj. MI. Zależnie od potrzeb, należy dostosować nazwę w poszczególnych krajach, mając na uwadze teologiczne, pastoralne, kulturowe wymogi, podkreślając również apostołski charakter Stowarzyszenia. Wymogiem koniecznym jest jednak zatwierdzenie nazwy przez Międzynarodową Radę Prezydialną. Prawodawca ustanowił również, iż Centrum Międzynarodowe MI mieści się w Rzymie w klasztorze św. Maksymiliana Marii Kolbego należącym do Braci Mniejszych Konwentualnych przy ul. San Teodoro 42, czyli historycznej siedzibie Prymarii.

3.2. Cel MI

Prawodawca w art. 2 Statutu dookreślił cel MI wskazując, iż jest nim przyczynianie się do „nawrócenia i uświęcenia wszystkich, troszcząc się o jak największą chwałę Przenajświętszej i Nierozdzielnej Trójcy”. Zgodnie z duchowością założyciela – o. Maksymiliana, członkowie MI szczególną czcią otaczają Niepokalaną, przyjmując dar Odkupiciela z Krzyża. Powierzają się oddają całkowicie Matce Bożej, by w swoisty sposób współpracować z Nią w kierowaniu dusz ku Chrystusowi. Oddanie siebie samego Niepokalanej jest wyrazem naśladowania Chrystusa, wzorem Maryi, wzrastanie w cnotach wiary, nadziei i miłości a przez to oddanie się na służbę Jego zbawczej misji.

3.3. Duchowość MI

Duchowość Rycerstwa, oparta jest na kontemplacji nieskażonego piękna Maryi Niepokalanej. Prawodawca podkreśla bowiem, iż jest Ona nowym stworzeniem ukształtowanym przez Ducha Świętego, pełną łaski, początkiem naszego odkupienia, antycypowanym owocem Paschy Chrystusa. Ma stanowić również wzór świętości będący inspiracją dla ich własnego naśladowania Chrystusa. Do sposobów realizacji postawy Maryi prawodawca zalicza: słuchanie Słowa Bożego, modlitwę liturgiczną i osobistą, miłość względem wszystkich, ofiarowanie samego siebie po to, by współpracować z Chrystusem w zbawianiu świata. Obowiązkiem członków MI jest codzienne ponawianie własnego aktu strzelistego, połączonego z intencjami miesięcznymi proponowanymi przez Centrum Międzynarodowe MI. Znakiem przynależności do Rycerstwa jest noszenie przez jego członków Cudownego Medalika.

3.4. Formacja

Każdy z Rycerzy Niepokalanej wezwany jest do dbania o własną formację duchową i apostolską, stosownie do celów Stowarzyszenia. Szczególną rolę odgrywa tu Centrum Międzynarodowe, którego zadaniem jest dostarczanie corocznych ogólnych wytycznych dotyczących formacji członków. Nacisk kładzie się na poszerzenie wiedzy mariologicznej, pogłębienie duchowości Stowarzyszenia i wymiaru misyjnego, który je charakteryzuje. Lekturę własną członków MI mają stanowić pisma św. Maksymiliana oraz nauczanie Kościoła. Stowarzyszenia dba o przystosowanie do ducha czasów, wspierając inicjatywy mające na celu formację i przygotowanie animatorów, wspieranie ich w zadaniu przekazywania ideałów MI w sposób odpowiedni dla różnych osób i różnych kultur.

3.5. Misja

Stosownie do art. 8 Statutu MI misją Rycerstwa jest szerzenie w świecie Królestwa Chrystusa poprzez działanie Niepokalanej, zachęcanie wiernych do zjednoczenia się z Niepokalanym Sercem Maryi i do oddania się Jej na służbę w Jej misji Matki Kościoła.

Własną misją członków MI jest „głoszenie Ewangelii Chrystusa jako źródła ludzkiej nadziei i odnowy społecznej” na wzór Maryi Niepokalanej.

W art. 10 Statutów MI wyróżniono trzy obszary misji członków Stowarzyszenia: oni sami, ich otoczenie oraz świat. W odniesieniu do samych siebie Rycerze Niepokalanej rozpoczynają swą misję od osobistego nawrócenia i wstąpienia na drogę uświęcenia. Ewangelizacja samego siebie jest bowiem stałym punktem wyjścia dla podejmowanej misji.

Rycerz Niepokalanej na poziomie własnego otoczenia ma dostrzegać w swoim najbliższym otoczeniu pole do ewangelizacji poprzez świadectwo miłości i słowo „wypowiadane w dogodnym czasie” pamiętając jednak o uszanowaniu wolności drugiego człowieka. Rycerze Niepokalanej powinni zatem wystrzegać się prozelityzmu¹³, pamiętając, iż słowa uczą a przykłady pociągają.

Poziom trzeci to cały świat i każdy człowiek, na których misję ma rozszerzyć członek Rycerstwa. Misja członków oparta jest na osobistym świadectwie życia przepełnionego duchem Ewangelii. Członkowie MI są wezwani do promowania ochrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci, oddania się na służbę godności osoby oraz promowania wartości braterstwa sprawiedliwości i solidarności.

W statutach podkreślono również, iż członkowie MI muszą mieć świadomość misji jaką pełnią w świecie. Środki ewangeliczne, którymi powinni się posługiwać

13 Papież Franciszek w swej adhortacji *Evangelii Gaudium* również stwierdza, iż Kościół rośnie nie przez prozelityzm ale przez „przyciąganie”.

to modlitwa, ofiara i świadectwo życia. Ich zadaniem jest również rozpowszechnianie Cudownego Medalika.

Stosownie do ducha i myśli o. Maksymiliana członkowie MI stają się apostołami „pióra, mikrofonu, ekranu czy jakiegokolwiek innego środka społecznego przekazu”. W art. 13 Statutów ujęto również sposoby włączenia się w misję ewangelizacji wspólnot tj. głoszenie Słowa Bożego poprzez katechezy, misje wędrowne, formację duchową, inicjatywy duszpasterstwa maryjnego, mające na celu pogłębienie wiedzy mariologicznej; troskę o osobę ludzką, kładąc nacisk na lokalne potrzeby; zwrócenie uwagi na młodzież i rodziny; wykorzystanie mass-mediów.

W Statutach wyraźnie podkreślono, iż Stowarzyszenie współpracuje w swojej misji z Zakonem Braci Mniejszych Konwentualnych, Instytutami życia konsekrowanego i innymi grupami oraz środowiskami inspirowanymi duchowością kolbiańską.

3.6. Sposób przynależności do Stowarzyszenia

Warunki przynależności do Stowarzyszenia są następujące: przyjęcie chrztu w Kościele Katolickim i osiągnięcie pełnoletniości. Ponadto od członka stowarzyszenia wymaga się całkowitego zawierzenia swojej osoby Niepokalanej, odpowiednie przygotowanie, wypowiedzenie aktu zawierzenia i przyjęcie Cudownego Medalika (art. 15 Statutów MI). Nazwisko nowoprzyjętego Rycerza odnotowane zostaje w rejestrze Stowarzyszenia w prawnie erygowanym Centrum Lokalnym lub Centrum Narodowym. Przynależność do Stowarzyszenia jest dobrowolna, dlatego możliwe jest jego opuszczenie. Należy wówczas pisemnie poinformować o tym fakcie Prezesa Narodowego, po uprzedniej konsultacji z Asystentem Narodowym. Możliwe jest również wydalenie członka, ze Stowarzyszenia z powodu „poważnej niezgodności z życiem i zadaniami Stowarzyszenia”, pamiętać jednak należy o prawie do obrony.

Św. Maksymilian, chcąc nadać Rycerstwu Niepokalanej jak największe możliwości oddziaływania, przewidział trzy formy lub stopnie przynależności: MI-1, MI-2 i MI-3. Głównym nurtem jest MI-1, które działa na zasadach ruchu, tj. w sposób nieorganizowany, indywidualny i spontaniczny. Jak wskazano w art. 16 Statutów członkowie na stopniu MI-1 oddają się całkowicie Niepokalanej stając się narzędziem w Jej rękach i noszą „Cudowny Medalik”. Przynależność w tej formie polega na realizowaniu podstawowych warunków, zawartych w Dyplomiku Rycerstwa Niepokalanej bez przyjmowania specjalnych zadań czy dodatkowych zobowiązań. MI-1 jest swoistą „bazą” dla dalszej przynależności do kolejnych stopni Rycerstwa: MI-2 i MI-3¹⁴.

14 <http://mi-polska.pl/?cele-i-zalozenia>

Drugi poziom tj. MI-2 to grupy zorganizowane, czyli koła, które prowadzą formację członków i podejmują wspólne cele apostołskie. Koła MI dysponują prawem opracowywania własnych programów działania i funkcjonowania jako konkretne wspólnoty z określonymi podstawami prawnymi i własnym zarządem¹⁵. Typowym przykładem takiego MI-2 jest parafialne koło Stowarzyszenia.

Najbardziej wymagającym od członków MI jest stopień MI-3 do którego przynależą ci, którzy pragną i mogą poświęcić cały swój czas apostołstwu, zgodnemu z istotnym ideałem MI. Jak wskazuje się w literaturze chodzi tu m.in. o posługę w Niepokalanowach, centrach kierowniczych i domach maryjnych oraz przynależność do instytutów i zgromadzeń męskich i żeńskich o inspiracji kolbiańskiej¹⁶.

Zgodnie z duchowością o. Maksymiliana szczególną troską otacza się młodzież i z tego względu obowiązkiem każdego Centrum Narodowego jest podejmowanie starań w celu promowania Młodzieżowego Ruchu Rycerstwa Niepokalanej (MRRN) stanowiącego pole apostołatu Stowarzyszenia. Członkiem Ruchu zostaje każdy, kto włączył się do Rycerstwa Niepokalanej (MI) - został zapisany do Księgi kanonicznej MI, nie ma ukończonego 18 roku życia, a skończył już szkołę podstawową. Każdy, kto ukończył 18 rok życia, może uczestniczyć w działalności MRRN i uważać się za członka MRRN, ale tylko jeżeli nie ukończył 35 roku życia¹⁷.

Formą przynależności do Stowarzyszenia jest osobiste zawierzenie Niepokalanej osób cierpiących w Rycerstwie Niepokalanej u Stóp Krzyża. Członkiem RNSK zostaje każdy, kto należy do Rycerstwa Niepokalanej (MI) oraz wypełni dodatkowy formularz członkowski - zobowiązanie do ofiarowania w intencji MI wszystkich cierpień i dolegliwości życiowych¹⁸.

3.7. Struktury MI

Do struktur MI, zgodnie z art. 19 Statutów zalicza się Centrum Międzynarodowe, Centra Narodowe, Centra Regionalne i Centra Lokalne.

Centrum Międzynarodowe pełni funkcję kierowniczą oraz koordynującą względem MI na całym świecie, dbając o to, aby „ideały i duchowość o. Kolbego umacniały się i rozwijały poprzez ich pogłębianie, a także poprzez podejmowanie nowych inicjatyw, tak aby dotrzymać kroku wędrowni Kościoła”. Centrum Międzynarodowe tworzą: Prezes, którym może zostać kapłan, zakonnik bądź osoba świecka, Rada Prezydialna (składająca się z pięciu członków), Asystent (profes wieczysty Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych). Taką samą strukturę mają

15 *Ibidem*.

16 *Ibidem*.

17 <http://mi-polska.pl/?co-i-jak>

18 *Ibidem*.

Centra Narodowe. W skład Zarządu Stowarzyszenia wchodzi: Prezes Międzynarodowy Rada Prezydialna, Zgromadzenie Generalne, Komisja Rewizyjna, będąca organem kontroli administracyjnej składająca się z 3 osób.

3.7.1. Prezes Międzynarodowy

Prezes Międzynarodowy to prawny przedstawiciel Stowarzyszenia, którego zadania enumeratywne wyliczono w art. 23 i 24 Statutów. Należą do nich:

- 1) zwoływanie dwa razy do roku Rady Prezydialnej i przewodniczenie jej;
- 2) zwoływanie co sześć lat Zgromadzenia Generalnego i przewodniczenie mu;
- 3) zarządzanie dobrami Stowarzyszenia;
- 4) erygowanie Centrów Narodowych po wcześniejszym zasięgnięciu opinii Rady Prezydialnej;
- 5) wraz z Radą Prezydialną, koordynowanie działania Centrów Narodowych;
- 6) reprezentowanie MI w dykasteriach Stolicy Apostolskiej;
- 7) wraz z Radą Prezydialną, promowanie i organizowanie spotkań, zjazdów oraz uczestniczenie w inicjatywach podejmowanych przez inne instytucje, wnosząc tam gdzie jest to stosowne i przydatne, charyzmat MI;
- 8) razem z Radą Prezydialną, angażowanie odpowiedzialnych na poziomie narodowym do realizowania oficjalnego programu Stowarzyszenia
- 9) po zasięgnięciu opinii Rady Prezydialnej, rozstrzyganie ewentualnych konfliktów wewnątrz Stowarzyszenia.

Prezes Międzynarodowy w pełnieniu swoich obowiązków nawiązuje czynną współpracę z Asystentem Międzynarodowym. Do zadań Prezesa Międzynarodowego zalicza się także coroczne przedstawienie Papieskiej Radzie ds. Świeckich zatwierdzonego przez Radę Prezydialną pisemnego sprawozdania z działalności MI, z zarządzania dobrami, zgodnie ze wskazaniem kan. 319 KPK¹⁹.

3.7.2. Międzynarodowa Rada Prezydialna

W skład Międzynarodowej Rady Prezydialnej wchodzi: Prezes, Wiceprezes, Sekretarz, trzech Doradców, Asystent Międzynarodowy. Urzędy na poziomie międzynarodowym powierza się na sześcioletnią kadencję z możliwością jednokrotnej reelekcji. Zadania Rady pozostają w korelacji z obowiązkami Prezesa i zalicza się do nich:

- 1) proponowanie, kontrolowanie i zatwierdzanie projektów i inicjatyw zgodnie z celami MI;

¹⁹ Kan. 319 § 1. Stowarzyszenie publiczne, erygowane zgodnie z przepisami prawa, jeśli czego innego nie zastrzeżono, zarządza posiadanymi dobrami zgodnie z postanowieniami statutów, pod zwierzchnim kierownictwem władzy kościelnej, o której w kan. 312, § 1, której też należy każdego roku składać sprawozdania z zarządzania.

- 2) omawianie i kontrolowanie sprawozdania Prezesa Międzynarodowego oraz budżetu i bilansu zysków i strat przygotowanego przez Ekonoma;
- 3) zatwierdzanie erygowania Centrów Narodowych;
- 4) według wskazań Prezesa, przygotowanie listy trzech kandydatów do Komisji Rewizyjnej, w celu zaprezentowania jej Zgromadzeniu Generalnemu;
- 5) zatwierdzanie bilansu rocznego Centrum Międzynarodowego, wyrażanie zgody w kwestii spraw majątkowych, które wymagają nadzwyczajnego zarządzania;
- 6) do tejże Rady należy także nominowanie Dyrektora czasopisma *Miles Immaculatae*, które jest oficjalnym organem Stowarzyszenia

3.7.3. Zgromadzenie Generalne

Zgromadzenie Generalne, jak wskazuje prawodawca, ze względu na powszechność Stowarzyszenia, utworzone jest na sposób reprezentacyjny z:

- 1) Prezesa Międzynarodowego,
- 2) Rady Prezydialnej,
- 3) Asystenta Międzynarodowego,
- 4) Prezesów Narodowych,
- 5) Asystentów Narodowych,
- 6) Delegatów Ruchu Młodzieżowego,
- 7) Delegatów z poszczególnych krajów, których liczba ustalana jest przez Radę Prezydialną.

Prawodawca uregulował także kwestie dotyczące wyborów stanowiąc, iż mają charakter tajny a dla wyboru wymaga się uzyskania bezwzględnej większości głosów.

Do Zgromadzenia Generalnego, stosownie do art. 29 należy:

- 1) wybór, według norm prawa kanonicznego, Prezesa - którym może zostać kapłan, zakonnik bądź osoba świecka - oraz członków Rady Prezydialnej. W tym miejscu należy dodać, iż wybór kapłana lub zakonnika na funkcję Prezesa lub do-radcy musi zostać uzgodniony z właściwym wyższym przełożonym
- 2) wybór Komisji Rewizyjnej, która składa się z trzech członków;
- 3) omówienie i zatwierdzenie sprawozdania Prezesa Międzynarodowego;
- 4) zatwierdzenie bilansów Centrum Międzynarodowego;
- 5) zbadanie i ocenienie propozycji Rady Prezydialnej oraz członków, co do rozwoju MI na świecie, mając na uwadze także aspekt administracyjny;
- 6) zbadanie sprawozdań Centrów Narodowych;
- 7) większością 2/3 głosów opowiedzenie się za rozwiązaniem Stowarzyszenia.

Wakat na jakimś stanowisku, równoznaczny jest z przeprowadzeniem wybo-rów, nie później niż w ciągu kanonicznych trzech miesięcy. Jeżeli nie jest zwo-

lane Zgromadzenie, tworzący Radę Prezydialną mogą dokonać wyboru nowego członka. Jeżeli dojdzie do wakatu na stanowisku Prezesa, jego funkcję do czasu kolejnego Zgromadzenia wyborczego przejmuje Wiceprezes.

3.7.4. Asystent Międzynarodowy

Stosownie do art. 30 Statutów Asystentem Międzynarodowym jest Minister Generalny Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych. Pełni on funkcję duchowego kierownika Stowarzyszenia, pozostając w czynnej współpracy z Prezesem Międzynarodowym. Jest członkiem Rady Prezydialnej bez prawa głosu. Asystent Narodowy może delegować do pełnienia funkcji należących do jego kompetencji jednego z Braci Mniejszych Konwentualnych będącego po ślubach wieczystych. Do podstawowych zadań Asystenta Międzynarodowego należy:

- 1) zapewnienie wiernej interpretacji charyzmatu;
- 2) utrzymywanie historycznej więzi między Stowarzyszeniem a Zakonem Braci Mniejszych Konwentualnych, w którym św. Maksymilian i pozostali współzałożyciele składali swoje śluby;
- 3) przygotowywanie wytycznych objaśniających zasady doktrynalne regulujące różne działania Rady Prezydialnej;
- 4) stwarzanie w Radzie Prezydialnej atmosfery modlitewnej, ożywiającej wszystkie jej działania apostolskie;
- 5) nominowanie Asystenta Narodowego;
- 6) zwoływanie i przewodniczenie Konferencji Asystentów Narodowych, której zadaniem jest koordynowanie działań i formacji Asystentów z całego świata;
- 7) zapewnianie i animowanie formacji Asystentów Narodowych poprzez organizowanie spotkań odpowiadających aktualnym potrzebom;
- 8) przygotowywanie, zgodnie z Konstytucjami Generalnymi (117,1), pisemnego sprawozdania dla Kapituły Generalnej Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych, które zatwierdzane jest przez Radę Prezydialną MI.

3.8. Aspekty ekonomiczne

W art. 32 Statutów podkreślono wyraźnie, iż Stowarzyszenie nie jest nastawione na zysk. Jego zasoby finansowe tworzą: dochody z własnej działalności Centrum Międzynarodowego, roczne składki z Centrów Narodowych, darowizny i różne ofiary, dotacje osób trzecich, ewentualne subwencje od podmiotów publicznych i prywatnych. Członkowie MI wykonując jakieś usługi w ramach sprawowania jakichkolwiek urzędów w Stowarzyszeniu robią to wolontarystycznie. Wyjątek stanowi zwrot kosztów wydatków, otrzymywany po przedstawieniu stosownych zaświadczeń Ekonomowi.

Odpowiedzialność za zarządzanie dobrami ponosi Prezes Międzynarodowy. Do jego kompetencji zalicza się wykonywanie bądź autoryzowanie wszystkich aktów i działań dopuszczalnych dla Stowarzyszenia. Podjęcie działań przekraczających zakres zwykłego zarządu, których skutkiem może być pomniejszenie lub powiększenie aktywów, jak np.: alienacja²⁰, zakup, rezygnacja lub nabycie jakiegoś spadku itp. wymaga zgody Rady. Rada Prezydialna nominuje również Ekonoma, który jednak nie wchodzi w skład samej rady.

Zbadanie bilansu i budżetu oraz przedstawienie ich Radzie Prezydialnej należy do zadań Komisji Rewizyjnej. Po upływie sześciu lat sprawozdanie budżetowe należy przedłożyć Zgromadzeniu Generalnemu.

Możliwe jest również rozwiązanie Stowarzyszenia. Decyzję w tej kwestii podejmuje Zgromadzenie Generalne większością 2/3 mających prawo do głosowania. Decyzja ta wchodzi w życie po ratyfikacji przez Stolicę Apostolską. Dobra materialne pozostałe po likwidacji zostają przekazane na rzecz innego stowarzyszenia niedochodowego.

3.9. Centra Narodowe, Regionalne i Lokalne

Centra Narodowe podlegają Centrum Międzynarodowemu w kwestii wiernej interpretacji i realizacji celów Stowarzyszenia. Są one regulowane przez własne Dyrektorium zatwierdzone zgodnie z obecnymi Statutami przez Międzynarodową Radę Prezydialną. Jak już wskazano, ich struktura jest taka sama jak Centrum Międzynarodowego. Każde Centrum Narodowe po wcześniejszej aprobacie Rady Prezydialnej, powinno postarać się o uzyskanie osobowości prawnej. Do otwarcia Centrum Narodowego wymagana jest zgoda Międzynarodowej Rady Prezydialnej, która szczegółowo rozpatruje możliwość jego zatwierdzenia.

Prezes Narodowy, wybrany przez Zgromadzenie zgodnie z normami prawa powszechnego oraz Dyrektorium Narodowego, zostaje zatwierdzony przez Prezesa Międzynarodowego lub przez jego delegata, który prawnie przewodniczy posiedzeniu. Do Rady Narodowej należy koordynowanie i promowanie Stowarzyszenia w całym kraju, zgodnie z wytycznymi Dyrektorium Narodowego.

20 Alienacja dóbr kościelnych *sensu stricto* to taki akt prawny, mocą którego prawo własności (czyli tzw. *dominium directum*) przechodzi z jednego podmiotu na drugi - tak tytułem tzw. darmowym (*titulo gratuito* - np. darowizna, legat itp.), jak obciążającym (*titulo oneroso* - np. sprzedaż, zamiana). Alienacja *sensu largo* to jakikolwiek akt prawny przenoszący prawo własności rzeczy na kogoś innego na skutek której majątek osoby prawnej może się znaleźć w gorszej sytuacji (kan. 1295). Jak pisze M. Sitarz alienacja to przeniesienie prawa rzeczowego na inną osobę kościelną czy świecką, w wyniku którego stan posiadania osoby kościelnej doznaje jakiegokolwiek uszczuplenia. Więcej: M. Sitarz, *Warunki alienacji majątku kościelnego według KPK/1983*

Prezes Narodowy przedkłada ważniejsze inicjatywy do zatwierdzenia Radzie Narodowej. Do jego zadań zalicza się wysyłanie co roku do Międzynarodowej Rady Prezydialnej szczegółowego sprawozdania z działalności apostolskiej i administracyjnej, które wcześniej zostało zatwierdzone przez Radę Narodową a także przedstawienie Asystentowi Międzynarodowemu listy osób zaproponowanych przez Radę Narodową na stanowisko Asystenta Narodowego. W krajach, w których istnieje Niepokalanów, będący Centrum Narodowym, Asystentem Narodowym jest gwardian Niepokalanowa bądź jego delegat.

Podstawową komórką Stowarzyszenia jest grupa. Centrum Lokalne tworzy jedna lub więcej grup, które uznane są przez Centrum Regionalne lub przez Centrum Międzynarodowe. Centrum Regionalne tworzy kilka Centrów Lokalnych uznanych przez Centrum Narodowe lub Centrum Międzynarodowe. Centrum Narodowe tworzy zaś większa liczba Centrów Regionalnych, uznanych przez Centrum Międzynarodowe i wymaga ono aprobaty ze strony Rady Prezydialnej. Jeżeli w danym państwie istnieje tylko jedno Centrum Lokalne, Centrum Międzynarodowe może uznać je za Centrum Narodowe. Centra Lokalne, Regionalne i Narodowe są wzorowane na strukturze Centrum Międzynarodowego.

Jeśli chodzi o obowiązywalność norm, podkreślić należy, iż ewentualne zmiany w obecnych Statutach muszą być zatwierdzone przez Zgromadzenie Generalne i przedłożone Stolicy Apostolskiej w celu zatwierdzenia (por. kan. 314). W sprawach nieuregulowanych w Statutach mają zastosowanie przepisy kanoniczne obowiązujące w danej materii.

4. DYREKTORIUM NARODOWE

Centra Narodowe powoływane w ramach Stowarzyszenia posługują się własnym dyrektoriem. Na potrzeby niniejszej publikacji podjęta zostanie refleksja dotycząca Dyrektorium Narodowego Stowarzyszenia „Rycerstwo Niepokalanej w Polsce”. Centrum Narodowe MI i siedziba Stowarzyszenia „Rycerstwo Niepokalanej” w Polsce znajduje się w klasztorze Braci Mniejszych Konwentualnych w Niepokalanowie. Warto podkreślić, iż Stowarzyszenie posiada osobowość prawną w Rzeczypospolitej Polskiej.

Normy Dyrektorium Narodowego pozostają w korelacji z normami Statutów Generalnych dlatego cele i środki działania określone w obu tych aktach prawnych są zbieżne. Na uznanie zasługuje fakt, iż w paragrafie 6 Dyrektorium Narodowego cele Stowarzyszenia ujęte są jednak bardziej szczegółowo. Wskazano, iż Stowarzyszenie realizuje swoje cele w szczególności przez:

- 1) formację i organizowanie wspólnoty duchowej oraz podejmowanie inicjatyw apostolskich;

- 2) krzewienie wiedzy i kultury maryjnej;
- 3) wychowywanie do wartości religijnych, rodzinnych, patriotycznych i kulturowych oraz kształtowanie postaw obywatelskich i społecznych;
- 4) działalność edukacyjną dzieci i młodzieży;
- 5) organizowanie i prowadzenie kursów, szkoleń oraz dokształcania nauczycieli i wychowawców, mając na względzie pełny rozwój osoby ludzkiej;
- 6) działalność na rzecz chorych, ubogich, samotnych i niepełnosprawnych
- 7) działalność pielgrzymkową, kulturalną, turystyczną, rekreacyjną i sportową;
- 8) promocję zdrowego stylu życia oraz działalność profilaktyczną;
- 9) promocję wartościowych filmów, spektakli teatralnych, wystaw, koncertów itp
- 10) działalność inspiracyjno-wydawniczą, medialną i badawczą;
- 11) utrzymywanie kontaktów i wymianę doświadczeń z podobnymi środowiskami w kraju i za granicą;
- 12) współdziałanie z instytucjami państwowymi, społecznymi i samorządowymi;
- 13) przygotowanie i utrzymanie bazy materialnej dla realizacji celów statutowych;
- 14) inne inicjatywy zgodne z celami Stowarzyszenia.

Do kompetencji Centrum Narodowego należy powoływanie jednostek organizacyjnych dla realizacji celów statutowych. W Dyrektorium potwierdzono, iż formacja członków Stowarzyszenia odbywa się w duchu kolbiańskim. Rycerz Niepokalanej szczególną czcią otacza Maryję, stara się do niej upodabniać i korzystać z Jej pośrednictwa łaski. Formacji służyć mają „Rycerz Niepokalanej”, „Mały Rycerzyk Niepokalanej” oraz inne pisma. Zgodnie z duchem czasu Rycerze Niepokalanej, powinni korzystać także ze stron internetowych prowadzonych przez Stowarzyszenie. Formacja członków Stowarzyszenia ma charakter permanentny, prowadząc do osobistej świętości.

Prawodawca ustanowił, iż realizując normę art. 17 Statutów Generalnych, Stowarzyszenie organizuje Ruch Młodzieżowy i Dziecięcy Rycerstwa Niepokalanej. Podkreślono również rolę Rycerstwa Niepokalanej u Stóp Krzyża. Unormowano również kwestię zachowania integralności Stowarzyszenia stwierdzając, iż poszczególne Zarządy wraz z asystentami kościelnymi organizują rekolekcje, dni skupienia i wspólne spotkania modlitewno-formacyjne (ogólnopolskie, regionalne i lokalne).

Dosyć znacząca różnica pomiędzy Statutami a Dyrektorium dotyczy kwestii sposobów przynależności do MI. Jak już wskazano w Statutach wyróżniono 3 stopnie MI zaś w Dyrektorium Narodowym opisano dwa stopnie MI a dodatkowo wyróżniono członków wspierających i honorowych.

Zgodnie z normami wyrażonymi w Dyrektorium członkiem MI, co jest zbieżne ze Statutami, Członkiem zwyczajnym (MI-2) może być każdy katolik pełnoletni - osoba świecka lub duchowna - który pragnie oddać się dziełu ewangelizacji i realizacji celów Stowarzyszenia zgodnie ze Statutami Generalnymi i niniejszym Dyrektorium, po złożeniu pisemnej deklaracji przystąpienia do Stowarzyszenia. Członkowie zwyczajni zobowiązani są do tego, by swoją postawą i działaniami przyczyniać się do wzrostu roli i rangi Stowarzyszenia; dbać o dobre imię Stowarzyszenia; popierać i czynnie realizować cele Stowarzyszenia; przestrzegać powszechnie obowiązujących przepisów oraz postanowień Statutów Generalnych i Dyrektorium; zachować nienaganną postawę chrześcijańską i obywatelską; regularnie uiszczać składki członkowskie. Członkowie zwyczajni uprawnieni są do uczestniczenia w działalności Stowarzyszenia; zgłaszania propozycji, wniosków i postulatów; biernego i czynnego prawa wyborczego; noszenia znaku Stowarzyszenia.

Członkowie Stowarzyszenia na poziomie MI-1 to osoby, które złożyły pisemną deklarację przystąpienia do Rycerstwa Niepokalanej oraz niepełnoletni, którzy przystąpili już do I Komunii Świętej. Mają oni prawo do uczestniczenia w działalności Stowarzyszenia; zgłaszania propozycji, wniosków i postulatów; noszenia znaku Stowarzyszenia; łączenia się w grupy, aby razem osiągnąć duchowe, formacyjne i apostołskie cele Rycerstwa Niepokalanej.

Członkowie wspierający zgodnie z § 16 Dyrektorium to osoby fizyczne i prawne, które składają oświadczenie woli Zarządowi Narodowemu. Zarząd podejmuje w tej kwestii stosowną uchwałę. W tym samym trybie następuje ustanie członkostwa członka wspierającego. Forma i rodzaj wspierania Stowarzyszenia ustalany jest z Zarządem Narodowym. Członkom wspierającym przysługuje prawo do zgłaszania postulatów w sprawach dotyczących działalności Stowarzyszenia oraz prawo do uczestniczenia w życiu Stowarzyszenia. Pozbawieni są jednak czynnego i biernego prawa wyborczego.

Członkowie honorowi to osoby fizyczne w sposób szczególny zasłużone dla Stowarzyszenia. Decyzję o nadaniu godności członka honorowego podejmuje Zarząd Narodowy. Czyni to z własnej inicjatywy lub na wniosek Zarządu Regionalnego, a w przypadku jego braku – Zarządu Lokalnego.

Unormowano także kwestię skreślenia z listy członków Stowarzyszenia, która ma miejsce w trzech przypadkach tj. rezygnacji, wykluczeniu przez Zarząd Regionalny, śmierci członka. W pierwszym wypadku konieczne jest złożenie pisemnej rezygnacji na ręce Zarządu Lokalnego. Dookreślono także kwestie wydalenia ze Stowarzyszenia stanowiąc, iż ma ono miejsce w trzech przypadkach: prowadzenia działalności sprzecznej ze Statutami Generalnymi, Dyrektorium oraz uchwałami Stowarzy-

szenia, na pisemny i umotywowany wniosek co najmniej 10 członków Stowarzyszenia z powodu nieprzestrzegania obowiązków przez członka zwyczajnego oraz z powodu utraty praw obywatelskich w wyniku prawomocnego wyroku sądu. Ostatnim sposobem członkostwa jest śmierć członka Stowarzyszenia.

Pamiętać należy, iż członkom Stowarzyszenia od uchwały w sprawie wykluczenia przysługuje prawo do odwołania się do Zarządu Narodowego w terminie 30 dni, a następnie do Zgromadzenia Narodowego, którego uchwała jest ostateczna.

Władze Stowarzyszenia na poziomie narodowym tworzą: Zgromadzenie Narodowe, Zarząd Narodowy, Asystent Narodowy, Komisja Rewizyjna, Zarządy Regionalne i Zarządy Lokalne.

Władze Stowarzyszenia mogą podejmować uchwały. Zasadą jest, iż zapadają one zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania, jeśli postanowienia Dyrektorium nie stanowią inaczej.

4.1. Zgromadzenie Narodowe

Zgromadzenie Narodowe jest najwyższą władzą Stowarzyszenia. Zwoływane jest przez Zarząd Narodowy co najmniej raz na cztery lata, nie później niż do dnia 30 października w roku zwołania, powiadamiając w skuteczny sposób o jego terminie, miejscu i porządku obrad wszystkich delegatów, co najmniej 14 dni przed terminem rozpoczęcia obrad.

W Zgromadzeniu Narodowym uczestniczą: Prezes Międzynarodowy, Zarząd Narodowy, Asystenci Regionalni i Prowincjalni, Prezesi Regionalni i delegaci Stowarzyszenia osobiście oraz goście zaproszeni przez Zarząd Narodowy (bez prawa głosu).

Zgodnie z dyspozycją normy zawartej w § 22 pkt. 2 Dyrektorium w Zgromadzeniu Narodowym powinna uczestniczyć co najmniej połowa delegatów uprawnionych do głosowania w pierwszym terminie, a w drugim terminie - który może być wyznaczony pół godziny później tego samego dnia - mogą podejmować wiążące decyzje obecni delegaci.

Delegaci spośród członków zwyczajnych są wybierani w proporcji jeden delegat na 100 członków, przy czym każda rozpoczęta część 100 uprawnia do wyboru jednego delegata. Uchwały Zgromadzenia Narodowego zapadają zwykłą większością głosów, zaś zmiany w Dyrektorium wymagają bezwzględnej większości głosów. Odwołanie Prezesa Narodowego, członków Zarządu Narodowego i Komisji Rewizyjnej następuje na pisemny wniosek 1/3 liczby Delegatów na Zgromadzenie Narodowe i wymaga większości 3/4 głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania (większość kwalifikowana).

4.2. Zarząd Narodowy

Do władz Stowarzyszenia zalicza się Zarząd Narodowy w którego skład wchodzi Prezes, Wiceprezes, Sekretarz, 3 Doradców, w tym Doradca ds. Młodzieży oraz

Asystent Narodowy, bez prawa głosu (każdorazowo jest nim Gwardian Klasztoru Braci Mniejszych Konwentualnych w Niepokalanowie).

4.3. Zgromadzenie Regionalne i Zarząd Regionalny

Zgromadzenie Regionalne, zwoływane jest przez Prezesa Regionalnego co najmniej raz na cztery lata. Powinien on powiadomić w skuteczny sposób o terminie, miejscu i porządku obrad wszystkich delegatów, co najmniej 14 dni przed terminem rozpoczęcia obrad.

W Zgromadzeniu Regionalnym uczestniczą: Zarząd Narodowy, Zarząd Regionalny, Asystent Regionalny, Asystenci i Prezesi Lokalni i delegaci Stowarzyszenia osobiście oraz goście zaproszeni przez Zarząd Regionalny (bez prawa głosu). W Zgromadzeniu Regionalnym powinna uczestniczyć co najmniej połowa delegatów uprawnionych do głosowania w pierwszym terminie, a w drugim terminie (który może być wyznaczony pół godziny później tego samego dnia) mogą podejmować wiążące decyzje obecni delegaci.

Delegaci spośród członków zwyczajnych są wybierani w proporcji jeden delegat na 5 członków, przy czym każda rozpoczęta część 5 uprawnia do wyboru jednego delegata - chyba, że Zarząd Regionalny, za zgodą Prezesa Narodowego, postanowi co innego. Co do zasady uchwały Zgromadzenia Regionalnego zapadają zwykłą większością głosów. Odwołanie Prezesa Regionalnego, członków Zarządu Regionalnego i Komisji Rewizyjnej następuje na pisemny wniosek 1/3 Delegatów na Zgromadzenie Regionalne i wymaga większości 3/4 głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.

Zarząd Regionalny może być powołany przez Zarząd Narodowy w regionie, w którym istnieje co najmniej 5 ośrodków lokalnych. Zasięg terytorialny Centrum Regionalnego określa Zarząd Narodowy. W skład Zarządu Regionalnego wchodzi: Prezes, Wiceprezes, Sekretarz, 3 Doradców, w tym Doradca ds. Młodzieży, Asystent Regionalny (mianowany przez kompetentną władzę kościelną, bez prawa głosu).

4.4. Zarząd lokalny

W skład Zarządu Lokalnego wchodzi Prezes, Wiceprezes, Sekretarz, 3 Doradców, w tym Doradca ds. Młodzieży, Asystent Kościelny (proboszcz lub mianowany przez niego kapłan, bez prawa głosu). Ośrodki lokalne powstają przy parafiach, wspólnotach zakonnych, seminariach i innych instytucjach kościelnych, a w szczególnych przypadkach samodzielnie. Ośrodki lokalne nie wymagają kanonicznego zatwierdzenia; winny być jednak otoczone opieką duszpasterską.

4.5. Komisja Rewizyjna

Komisja Rewizyjna wybierana jest przez Zgromadzenie Narodowe lub Regionalne. Składa się z Przewodniczącego i 2 członków. Prawodawca przewidział także środki jakie należy przedsięwziąć w razie zmniejszenia się składu władz Stowarzyszenia w czasie trwania kadencji. Uzupełnienie ich liczebności może nastąpić w drodze kooptacji. Kooptacji dokonują pozostali członkowie organu, którego skład uległ zmniejszeniu. W tym trybie można powołać nie więcej niż połowę składu organu. Postanowiono również, iż na połączenie funkcji w zarządach należy używać zgodę zarządu wyższej instancji.

4.6. Kadencje władz, posiedzenia

W Stowarzyszeniu obowiązuje kadencyjność. Kadencja trwa cztery lata z możliwością reelekcji. Maksymalnie można być wybranym na urząd na dwie kadencje. W przypadku ustąpienia członka Zarządu Narodowego lub Komisji Rewizyjnej w czasie trwania kadencji Zarządowi Narodowemu przysługuje prawo kooptacji, do 1/3 składu, spośród delegatów na Zgromadzenie Narodowe. Uchwały Zarządu Narodowego podejmowane są zwykłą większością głosów, przy obecności 2/3 uprawnionych do głosowania.

Stosownie do normy wyrażonej w § 30 Dyrektorium posiedzenia Zarządu Narodowego i Regionalnego odbywają się nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, a Zarządu Lokalnego nie rzadziej niż raz na 3 miesiące.

4.7. Kompetencje i zadania władz Stowarzyszenia

Dyrektorium Narodowe dookreśla również kompetencje władz Stowarzyszenia. Do kompetencji Zgromadzenia Narodowego należy:

- 1) wybór według norm prawa kanonicznego, Prezesa - którym może zostać kapłan, zakonnik, bądź osoba świecka - oraz członków Zarządu Narodowego;
- 2) wybór Komisji Rewizyjnej, która składa się z trzech członków;
- 3) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności Zarządu Narodowego i Komisji Rewizyjnej oraz udzielanie absolutorium Zarządowi Narodowemu za okres kadencji;
- 4) uchwalanie kierunku i programu działania Stowarzyszenia;
- 5) podejmowanie uchwał w sprawie powoływania przez Stowarzyszenie innych organizacji;
- 6) rozpatrywanie wniosków członków Stowarzyszenia.

Do zakresu działań Zarządu Narodowego należy:

- 1) przyjmowanie nowych członków wspierających i nadawanie godności członka honorowego;
- 2) wykonywanie uchwał Zgromadzenia Narodowego;

- 3) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu;
- 4) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia;
- 5) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności Zarządów Regionalnych;
- 6) składanie Zgromadzeniu Międzynarodowemu i Zgromadzeniu Narodowemu sprawozdań ze swej działalności;
- 7) proponowanie, badanie i zatwierdzanie projektów i inicjatyw związanych z celami MI;
- 8) zarządzanie majątkiem Stowarzyszenia;
- 9) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań finansowych Stowarzyszenia.
- 10) podejmowanie wszystkich uchwał niezastrzeżonych dla Zgromadzenia Narodowego i innych władz Stowarzyszenia.

Dyrektorium doprecyzowuje także kompetencje Prezesa Narodowego, który we współpracy z Asystentem Narodowym:

- 1) zwołuje Zarząd Narodowy i przewodniczenie jego obradom;
 - 2) zwołuje i przewodniczy Zgromadzeniu Narodowemu (oprócz sesji wyborczej);
 - 3) koordynuje pracę Ośrodków podległych i pomaga w utrzymaniu dobrych stosunków z Ordynariuszem miejsca;
 - 4) reprezentuje Stowarzyszenie;
 - 5) wspiera organizowanie spotkań i zjazdów naukowych, uczestniczy w inicjatywach podejmowanych przez inne instytucje oraz wnoszenie tam, gdzie będzie to przydatne i stosowne, wkładu charyzmatu MI;
 - 6) angażuje Zarządy Regionalne i Lokalne do realizowania programu Stowarzyszenia;
 - 7) we współpracy z Zarządem Narodowym powołuje nowe Siedziby MI oraz dla słusznej przyczyny znosi lub przenosi Siedziby już przyłączone;
 - 8) przedstawia co roku Centrum Międzynarodowemu i Narodowemu pisemne sprawozdanie zatwierdzone przez Zarząd Narodowy z działalności Stowarzyszenia i z zarządu posiadanych dóbr, stosownie do wskazań kan. 319 Kodeksu Prawa Kanonicznego;
 - 9) rozstrzyga ewentualne spory wewnątrz Stowarzyszenia w Polsce, po zasięgnięciu opinii Zarządu Narodowego i po uzgodnieniu sprawy z Asystentem Narodowym;
 - 10) ma prawo wizytowania Zarządów Regionalnych osobiście lub przez delegata.
- Podczas nieobecności Prezesa zastępuje go Wiceprezes.

Do podstawowych zadań Asystenta Narodowego należy:

- 1) troszczenie się o prawidłowe relacje między Zarządem Narodowym a klasztorem w Niepokalanowie, a także innymi Ośrodkami MI w Polsce;
- 2) zapewnianie i odnawianie więzi i relacji Stowarzyszenia z Zakonem Braci Mniejszych Konwentualnych w Polsce przy współpracy z Asystentami Prowincjal-

nymi ds. MI, do kompetencji których należy animowanie i koordynowanie działalności Rycerstwa Niepokalanej na obszarze danej prowincji zakonnej w Polsce;

3) przygotowanie konkretnych wytycznych co do zasad doktrynalnych, którymi ma się kierować Zarząd Narodowy w różnych swych działaniach;

4) pogłębianie klimatu modlitwy w Zarządzie Narodowym oraz w całym Stowarzyszeniu, a tym samym ożywianie całej działalności apostołskiej MI;

5) sygnowanie Dyplomików MI.

Wskazać należy w tym miejscu również obowiązki Sekretarza Stowarzyszenia do których zalicza się:

1) sporządzanie protokołów zebrań;

2) prowadzenie korespondencji;

3) prowadzenie archiwum Stowarzyszenia.

Ekonom Stowarzyszenia zajmuje się sprawami finansowymi, majątkowymi i gospodarczymi Stowarzyszenia pod kierunkiem Zarządu Narodowego i kontrolą Komisji Rewizyjnej.

Do zakresu działań Komisji Rewizyjnej należy:

1) co najmniej raz w roku kontrola gospodarki finansowej Stowarzyszenia;

2) składanie sprawozdań ze swej działalności Zgromadzeniu Narodowemu;

3) wydawanie zaleceń pokontrolnych Zarządowi Narodowemu i czuwanie nad ich realizacją;

4) badanie sprawozdań finansowych Stowarzyszenia oraz przedstawienie ich Zgromadzeniu Narodowemu do zatwierdzenia;

5) badanie zgodności z prawem oraz zasadności wydatków i przychodów;

6) występowanie z wnioskiem o zwołanie Zgromadzenia Narodowego;

7) składanie wniosków w przedmiocie absolutorium dla Zarządu Narodowego podczas Zgromadzenia Narodowego.

Do kompetencji Zarządu Regionalnego należy:

1) nadzór i koordynowanie działalności ośrodków lokalnych;

2) organizowanie wyborów delegatów na Zgromadzenie Narodowe;

3) wykluczanie członków Stowarzyszenia.

Zakres kompetencji Zarządu Regionalnego w granicach prawem dopuszczonych może rozszerzyć Zarząd Narodowy. Do kompetencji Zarządu Lokalnego należy:

1) kierowanie bieżącą pracą ośrodka lokalnego;

2) przyjmowanie nowych członków zwyczajnych i członków uczestników.

Zakres kompetencji Zarządu Lokalnego na wniosek Zarządu Regionalnego w granicach prawem dopuszczonych może rozszerzyć Zarząd Narodowy.

4.8. Wybory

Dyrektorium Narodowe zawiera także swoisty kodeks wyborczy, który normuje kwestie czynnego i biernego prawa wyborczego. Stosownie do § 40 głos czynny i bierny w wyborach Zarządu Narodowego mają: Zarząd Narodowy, Asystenci Regionalni i Prowincjalni, Prezesi Regionalni i delegaci Stowarzyszenia osobiście, po wcześniejszym przedstawieniu dokumentu o wyborze na delegata wspólnoty lokalnej. Każdemu delegatowi przysługuje prawo do jednego głosu.

Prezesa Narodowego powołuje Zgromadzenie Narodowe spośród osób duchownych lub świeckich, będących członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia. Wybór osoby duchownej na Prezesa lub członka Zarządu Narodowego musi być uzgodniony z jego wyższym przełożonym. Pozostałych członków Zarządu Narodowego, za wyjątkiem Asystenta Narodowego, powołuje Zgromadzenie Narodowe na wniosek Prezesa Narodowego.

Nowo wybrany Zarząd Narodowy konstituuje się na pierwszym po wyborach zebraniu. Powyższe normy znajdują zastosowanie w odniesieniu do Zarządów Regionalnych i Lokalnych.

4.9. Majątek i fundusze Stowarzyszenia

W Dyrektorium podkreślono, iż majątek Stowarzyszenia powstaje ze wsparcia materialnego członków, darowizn, zapisów, spadków, subwencji, dotacji, ofiarności publicznej i dochodów z własnej działalności. Prawo reprezentowania Stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych przysługuje Prezesowi Narodowemu jednoosobowo lub dwóm innym członkom Zarządu Narodowego działającym łącznie.

Stosownie do art. 39 Statutów Generalnych ustala się limit wydatków nadzwyczajnych dla wszystkich ciał: dla Zarządu Narodowego 20 tys. złotych; dla Prezesa Zarządu Narodowego 5 tys. złotych; dla Zarządu Regionalnego 5 tys. złotych; dla Zarządu Lokalnego 3 tys. złotych. Operacje przekraczające limit, wymagają zgody wyższej instancji.

W każdym Centrum Narodowym powołany zostaje ekonom. Nominowany jest przez Zarząd Narodowy, który nie wchodzi w skład samego Zarządu. Podsumowując dodać należy, iż zmiany w Dyrektorium muszą być zatwierdzone przez Międzynarodową Radę Prezydialną.